

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9.50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, torek 1. junija 1920.

Št. 120.

Jugoslovensko-italijanska pogajanja v Spaai.

Rusi ogrožajo Varšavo. — Madžari nameravajo vdreti v Avstrijo. — Madžari podpišejo mirovno pogodbo.

Ben Abeba:

K Vesničevi izjavi.

V vladni deklaraciji, ki jo je prečital po predstavitvi nove koncentracijske vlade v parlamentu novi ministrski predsednik, bivši srbski in poznejši jugoslovenski poslanik v Parizu ter član naše mirovne delegacije dr. Milenko Vesnić, smo zaman iskali točke, ki bi nam objasnili, kakšno stališče misli zavzeti ta nova vlada v jadranskem vprašanju, ki je za nas najvažnejše. Mesto tega smo slišali iz njegovih ust, da hoče njegova vlada ostati zvesta našim (bolje srbskim) dosedanjim zaveznikom Francozom in Italijanom.

To ogibanje tega vprašanja v vladni deklaraciji je rodilo povsod veliko nezaupljivost, ki ji je dal končno o priliki debate o vladni deklaraciji duška narodni predstavnik dr. Binkini. Na ta njegov upravičen gnjev je v soboto odgovoril dr. Vesnić ter potrdil vse ono, česar smo se dotlej v slutnjah bali.

»Mi ne smatramo vojnih zaveznikov niti za „bivše“ niti za „propadle“, je dejal ob začetku ter se potem razvnel za zaveznitvo z Italijani, za zaveznitvo, katero si moramo ohraniti za vsako ceno, ter mu, če treba, žrtvovati tudi naše najsvetejše, naše Primorje, Reko,

A. Rovinelli — L. Stane.

Violina.

(Dalje.)

Sviral sem — rekel bi skoraj z namenom — »sanje« po Katalaniju.

Poznate li to čudežno skladbo? Katalanijeve sanje gredo k srcu, polne bolesti in najdejo zato največ odmeva pri onih, ki trpe in se čutijo nesrečne...

Opevajo smrtni boj nesrečne človeške duše. Počasna smrt, polna bolečin in trpljenja; divje slovo življenja.

Note so rdeči potočki krvi.

Čuje se ihtenje, hrup, harmonija stokanja in ječanja, melodijozno curklanje solz. Strune trpe, gosli same ječijo in se upirajo tresočemu loku. Prsti se dotikajo skelečnih ran. Pred menoj se menjavajo čudne slike, prestrašeni, prepadli obrazi, široke zenice.

Nemogoče mi je priklicati v spomin vtise te glasbe, ker je naravnost vzvišena.

Kdor jo posluša, mora trpeti. Duša ne strpi in se da uspravati in prenesti v sanje ljubezni, miru...

Dalmacijo in vse, karkoli si ta »zaveznik zaželi«.

Slutili smo pač, da zmagujejo zadnji čas pri nas kompromisarji, toda da bomo slišali v jugoslovenskem parlamentu iz ust ministrskega predsednika take besede, tega vendarle nismo pričakovali. Imeli smo tekom spora v jadranskem vprašanju že različne vlade od koncentracijske preko demokratično-socijalistične do radikalno-klerikalne, toda niti ena si ni upala udariti celokupnega našega naroda na ono mesto, kjer je najbolj občutljiv. Za to delo je bilo treba srednjeveškega balkanskega konservativca dr. Vesnića.

Njegova sobotna izjava bo zvenela še dolgo v dušah našega naroda to- in onstran naših mej. Eno pa je podala: pojasnilo za vso našo slepomišarsko zunanjo politiko zadnjega časa. Potrdila je, da so govornice, da namerava vlada izdati naše najsvetejše interese — resnične.

Istočasno s to Vesničevo izjavo pa se je zgodilo še dvoje prevažnih stvari. Naši mirovni delegati dr. Žolger, dr. Ribač in Radović so izstopili iz mirovne delegacije, ker se ne morejo strinjati z našo sedanjo jadransko politiko in ker nočejo biti soodgovorni za zločin, ki ga ta vlada namerava izvesti nad našimi svetimi stvarmi. Obenem pa je bil imenovan za našega pooblaščenega mi-

Medtem, ko sem sviral, me je neznanec razstreseno poslušal in si s komolci podpiral težko glavo. Njegov pogled je srepo počival na kozarcu absinta. Glava je bila vsa razkušana, čelo blede, hladno.

Ko sem načel finale, se je stresnil; položil je čelo na komolec in si zakril obraz; slučaj je hotel, začul sem dolg, polglasen vzdih, ki se je izvil iz globin njegove duše.

Zdrznil sem se; lok je trepetal med prsti. Okusil sem veselje, zadoščenje umetnika, ali samo čut človeškega usmiljenja?

Kdo ve! Zadnji akordi sanj, mehki in lahki kakor dih vetriča, so splavali po sobi in izzvali nove izbruhe stoka in večanja.

Neznanec je jokal. Njegove grudi, celo njegovo telo se je treslo in kozarci na mizici so trkali drug ob drugega.

Začudenje, osuplost je prešla vso družbo, a nihče ni spregovoril besedice.

Ta burni jok si je priboril na mah molk in spoštovanje. Neka ženska si je z rokami zastrla obraz, kakor bi videla pred seboj kako grozno prikazen.

nistra v Rimu Spalajkovič, o katerega stališču v jadranskem vprašanju smo že dovolj slišali.

Tako je sedaj vlada »očistila« mirovno delegacijo ter prepustila vso našo usodo trojici: dr. Pasiću, Trumbiću ter Spalajkoviću.

Dvajset dolgih mesecev smo se bili za naš Jadran, neizprosno in neupogljivo, sedaj pa, ko bi morali biti najmočnejši, sedaj smo sramotno — kapitulirali; ne, še več, izdali našo stvar za — italijansko zaveznitvo. Vesničeva izjava in dogodki v naši mirovni delegaciji bodo okrepili na neprimeren način italijansko stališče. In kako tudi ne, saj je jugoslovenski ministrski predsednik v jugoslovenskem parlamentu izjavil, da nam je ljubše njihovo zaveznitvo, nego stotisoči neodrešenih bratov.

Dr. Vesnić je s svojo izjavo in s svojo jadransko politiko napravil položaj, ki bo končal potrpljenje slovenskega in hrvskega dela našega naroda, ki se v kljub vsemu patriotizmu ne da tako zlorabljati, kakor to misli dr. Vesnić.

V vsaki drugi državi bi ministrski predsednik po taki izjavi niti štiriindvajset ur ne ostal več na svojem mestu, pri nas pa so narodni predstavniki vse to mirno prenesli. Česar pa niso napravili naši »narodni predstavniki«, to bo brez dvoma starilo naše ljudstvo, storil bo ves naš narod, ki se mora

Vstal sem. Postajalo mi je soparno in neka čudna tesnoba mi je ležala težko na srcu. Ta jok je bil v resnici tragičen. Rad bi vam ga opisal; rad bi bil Balzac ali Zola, da bi vam mogel dati pojmi tega joka.

Ko sem dospel k vratom in odprl steklene duri, je neznanec na mah utihnil in privzdignil glavo. Videl sem izredno bled, zmeden obraz.

Stopil sem na prosto.

Noč je bila krasna; na nebu je migljalo milijon zvezdic.

Vrnil sem se slučajno, brez vsakega cilja v temno in zapuščeno ozko ulico. Potreben sem bil samote, kjer bi lahko zbral svoje misli. Ljubim noč, to radodarno mater presenečenj in razodevanj; zato bi hotel biti nočni vagabund, ki se vrača ob zori bogatejši domov nego je zapustil hišo.

Senca in nočna tišina skriva v sebi pozabljene neizmerne zaklade. Vsakdo si lahko tu gasi žejo duševnega bogastva.

Ozrite se v sence in videli boste v njih nov fantastičen svet, kjer prebivajo osebe in duhovi vaših sanj. Zbirajte vaše misli in čul

znova dvigniti, kakor en mož, da pokaže antantofilu Vesničju, da je tudi on še tukaj in da ne pusti mirno obsoditi na smrt stotisoče svojih bratov in to za nikako italijansko zavezništvo ne in ne za zavezništvo celega sveta.

Pozivamo ves naš narod, da še enkrat stopi na okope ter brani našo najsvetejšo stvar, naše Primorje!

Dnevne vesti.

Himen. Na binkoštno nedeljo, dne 23. majnika t. l., slavili smo v Činžatu na Pohorju poroko g. Dorčeta Gajšeka, žel. urad. iz Maribora gl. kol. z gđ. Tilko Kormanovo, hčerko naše veleugledne, narodne Kormanove rodbine. Pri tej priliki nabral je g. Ljupša, post. načelnik v Sv. Lovrencu na Pohorju, za dijaško kuhinjo v Mariboru 1000 K. Najlepša hvala! Istotako je nabral br. Hren za Mariborski Sokolski dom lepo vsoto 1011 K. Vsem darovalcem, ki so prispevali pri zbirki za to našo obrambno stavbo najlepša sokolska zahvala. Novoporočencema obilo sreče!

Klerikalna hinavščina in laž. Zadnja »Straža« je po pristno kristjanskih svojih načelih zopet pričela pljuvati na napredne uradnike, predvsem na bivšega vladnega komisarja dr. Pfeiferja. Ker nima poštenih bojnih sredstev, vlača na dan neko razžaliveno tožbo iz leta 1918. Takrat je hudo razžalil dr. Pfeiferja v pijanosti neki človek, ki je bil pri prvi instanci obsojen, pri vsklidni obravnavi pa radi dokazane popolne pijanosti oproščen. Pa urednikom »Straže« pride vse prav, tudi pijanost, proti kateri se včasih togote, kadar jim slučajno ugaja. O nadaljnjih napadih, s katerimi »Straža« zopet blati dr. Pfeiferja, smo se pri istem in drugih informirali in ugotovili prav zanimive reči, ki v bengalični luči kažejo resnicoljublje in politično poštenost sedanjega vladnega komisarja. Predvsem se moramo čuditi brezprimerni drzni neresnici glede v »Straži« nalaganega dogodka pri oddaji magistrata. Dr. Pfeifer se je takrat spodobno poslovil in se tudi hotel posloviti kot kavalir od dr. Leskovarja in mu zatrdil, da je bilo njegovo delo nepristransko in da obžaluje, če je nehote kdaj žalil tega ali onega. **Dr. Leskovar je odgovoril, da je tretji dan, ko je bil na magistratu, uvidel, kakšno delo je to in da je že takoj ob nastopu službe obžaloval vsako kritiko, ki jo je kdaj izrekel proti dr. Pfeiferju v sosvetu.** Pristavil je še, da je škoda, da se Slovenci v Mariboru tako malo poznajo ker sicer bi bilo manj sovraštva. Dr. Pfeifer je bil s slovesom zadovoljen in mislil v svojem idealizmu, da se bo po vplivu dr. Leskovarja prenehala brezprimerno ostudna osebna gonja v mariborskem klerikalnem časopisju. Pa se je zelo zmotil! Mesto, da bi imel dr. Leskovar vsaj iskrico dostojnosti in razjasnil svoji stranki položaj, je svoje

bodete odmev titanskega naroda, ki vam ustvarja misli hrepenenja, ljubezni, sovraštva.

Ono noč pa mi je bila glava preobložena z nečem drugim, žalostnim, tragičnim. Večkrat ima človek slutnjo o kakem izvanrednem dogodku. Tako je bilo tudi meni. Razkuštrana glava, blede obraz in škilavi pogledi neznanca so se mi prikazovali tu pa tam izmed stotero drugih praznih in negotovih obrazov. Imel sem vtis, da mi sledi nekdo v kratkih presledkih tiho in neslišno; a ozreti se nisem hotel.

Zdrznil sem se, ko sem začutil, kako se je rahlo dotaknila roka mojega komolca in nek glas je zašepetal:

— Gospodine ...

— Ah, ste vi?

— Me li poznate?

— Ne; a zakaj ste mi sledili?

— Tako ... Hotel sem govoriti z vami.

(Konec prih.)

besede požrl, da še več: on svoje besede taji, ker se menda boji urednikov »Straže«. In tega človeka se ponekod smatra še za poštenega in zmernega nasprotnika! Dasi klerikalnim farizejem ne sme človek nikoli zaupati, se vendar čudimo skrajni netaktnosti dr. Leskovarja ki privatne pogovore zavija in še porablja kot osebne napade za svoj list. Ali je tak človek, ki se bližnjemu v obraz dobrika, sladko smehlja in stiska roko, za hrbtom pa ga blati, sploh družabno mogoč? Uverjeni smo, da bo družba s takimi ljudmi prej ali slej obračunala. — Vidi pa se učinke klerikalne osebne gonje najbolje v tem, da izgublja »Straža« dan za dnem pri lastnih pristaših.

Doslednost »Straže«. V rokah imamo »Stražo« od konca maja 1919. Beremo tam notice o avanzmaju dr. Pfeiferja s pristrčno častitko! Prišli pa so kmalu na to ulični napisi. In ker se dr. Verstovšku ni dalo ulice, je postalo naenkrat prav vse kar je dr. Pfeifer storil za Maribor, za nič in skrajno škodljivo za mesto. Seveda če bi dobil dr. Verstovšek svojo ulico, potem bi ostal dr. Pfeifer kakor preje prvi za generalom Maistrom. Ali želi morda tudi dr. Leskovar et Co. ulice? Morda za »zasluge« pri mesni hranilnici?

Neuspeh kranjskih Slomškarjev v Mariboru je zaprl sapo »Straži«, ki dolgo ni vedela, kako bi prikrla to nepotrebno blamažo. Zdaj je konečno našla rešitev iz zadrege in se je spravila nad gospo ravnateljico Štupca, ki je zadnje čase bila večkrat omenjena v »Straži«, čemur so se čudili vsi, ki poznajo gospo ravnateljico kot marljivo delavko na narodnem polju v Mariboru in kot zvesto pristašino SLS. Gospa Štupca uživa v vseh mariborskih krogih toliko spoštovanja, da ji »Stražini« napadi ne bodo prav nič škodovali, nasprotno se bo vsak prepričal, da pred »Stražo« niti lastni poštene ljudje niso varni. Ker so bili v »Straži« napadeni že vsi javno delavni mariborski ljudje, je naravno, da tudi ravn. Štupca ni bilo prizanešeno. Včerajšnja »Straža« je posvetila gospej Štupca cel članek. Zagrešila je velik greh, ker je branila enotno stanovsko organizacijo slov. učiteljstva in je priznala, da so kristjani tudi drugi ljudje, ne samo uredniki »Straže« in oni, ki hočejo za vsako ceno razdirati stanovske organizacije. Toda »Straža« pravi: »Kdor ni za nas, je proti nam« in s tem je izrekla svojo obsodbo nad g. ravnateljico, ki je imela toliko odločnosti, da je pošteno povedala svoje mnenje. Toda ta obsodba pada nazaj na one, ki so jo izrekli, kajti v nji vidi vsak, ki pozna naše razmere, kam vodi katoliško sovraštvo, ki mu ni mar osebno poštenje, niti pobožnost, niti vera — ampak le politični fanatizem, ki naj uniči vse, kar se ne ukloni strankarski agitaciji, ki nima z vero nič več skupnega.

Neodgovornost. Dr. Lénard je zadnjič napisal v »Straži« precej dolg odgovor nekemu žurnalistu pri »Volksstimme«. Mnogo tega, kar je povedal, pa velja tudi njegovim tovarišem pri »Straži«, ki napadajo ljudi za stvari, s katerimi niso v nobeni zvezi. Nasprotno se nam poroča, da v »Straži« sploh neče biti nihče odgovoren za napade, ki se v nji pišejo in vsi uredniki trdijo, da tega niso čitali. To je lepa redakcija.

Zanimive stvari se govore o nekih nagradah za profesorje. Profesorji so zahtevali, da se jim plačajo nadure. Dobil pa so tako »plačo«, da so jo odklonili. Zato pa so dobili neke nagrade in sicer brez ozira na nadure — pač pa z ozirom na pol. prepričanje. Tako je dobil n. pr. prof. Capuder 1000 K dočim napredni profesorji niso dobili ničesar. Upamo, da se stvar kmalu pojasni. Šušteršič se vrača?

Neverjetno. Govori se po Mariboru, da so klerikalci poslali 14 dni pred smrtjo zdravnik k pok. ravn. Schreinerju, da bi se prepričal, če je res — bolan. Kdor je poznal ljubezen ravn. Schreinerja do šole in do dela, ta si more predstavljati, kakšna podlost je na ta način kontrolirati moža, ki je celo življenje posvetil naši šoli. Take nizkosti so zmožni le — nizki ljudje.

Poverjenik Verstovšek v svoji ulogi. Neki šolski ravnatelj je šel v Ljubljano po opravkih. Imel je dva dni dopusta. V Ljubljani sreča poverjenika Verstovška. Ta ga vpraša, ali ima dopust, kar mu je šolski ravnatelj pritrdil. Gospod poverjenik pa je potem telefonično vprašal v Maribor in je poslal špiclje pogledat, če se je šolski ravnatelj vrnil. Res, zgleden poverjenik, ki tako skrbi za svoj resort.

„Prešern in jezuitje“ je dovtip, ki se pripoveduje redno v krogih naših katoliških duhovnikov po raznih farovških palačah, kajti jezuit in posvetni duhovnik se ravno tako malo marata, kakor frančiškan in kapucin. Če pa ta dovtip povemo enkrat mi, je to »bogokletstvo.« Tako pisarenje Koroščevega in Verstovškovega glasila je naravnost smešno.

Nekaj, samo v Jugoslaviji mogočega. V železniški delavnici na koroškem kolodvoru se je izdelalo te dni par novih vagonov za državno železnico, napisi na njih pa so se izdelali v nemščini, italijanščini in madžarščini, samo v slovenščini, ali srbohrvaščini ne. V sredi med temi nemško-madžarsko-italijanskimi napisi pa se blesti kakor v zasmeh famozen monogram SHS. Če bi to zagrešila južna železnica, bi to morali končno še odpustiti, ker ni naša, toda, da zagrešuje to naša uprava državnih železnic je nečuveno in škandalozno. Zahtevamo od uprave, da da nemudoma ta škandal odstrani ter napraviti napise v jezikih naše države, ker sicer bomo primorani poseči po drugih sredstvih. Železničarji.

Klerikalci proti »solzavemu slogaštvu«. Klerikalni listi se ob vsaki priliki, če se pokaže v javnosti kje kak demokrat, širokoustijo, da je to razdirajoče strankarstvo, ki škoduje »narodni stvari« (v resnici »klerikalni stvari«) in da tega vlada ne sme trpeti, da je to škandal itd. Zlasti nas Bog obvaruj demokratov v mariborskem okrožju, na Koroškem in v Prekmurju. Tam smejo nastopati sami klerikalni poslanci, ki ne poznajo strankarstva. Seveda jim vsega tega nikdo izmed tistih ne veruje, ki so bili kdaj na kakem njihovem shodu. Toda od 26. maja 1920 naprej je tudi temu njihovem »nestrankarskemu« delu konec. Klerikalno glavno glasilo pravi istega dne, ko govori o binkoštnem zborovanju Slomškove zveze v Mariboru, na katerem so imeli glavno besedo gg. Verstovšek, Vesenjak in uredništvo »Straže«, doslovno sledeče: »Prvikrat smo stopili v domovino solzavega slogaštva iz polpretekle dobe, ki pa je močvirnato barje, v katerem tonejo ljudje, ki so po življenju in mišljenju naši ... In pokazala se je nujna potreba ustanovitve katoliške učiteljske organizacije za Štajersko. Danes niso več časi, da bi se naslajali ob lepo donečih besedah jokavega slogaštva, V to svrhu se je sestavil pripravljalni odbor, ki naj vse potrebno ukrene, da ustanovimo podružnico kršč. učit. organ. za Štajersko, kar se zgodi na velikem orlovskem taboru v Mariboru. Po pobjiscitu pride na vrsto Koroška. To so vendar dovolj jasne besede klerikalnih voditeljev! Ob tej priliki vprašamo vso naša javnost: Kdo so bili tisti, ki so začeli že pred enim letom v svojem časopisju in na svojih shodih predvojni strankarski boj, ki so polnili vsako številko svojih listov z osebniimi napadi na naše vodilne osebe, jim kradli osebno čast z natolcevanji in obrekovanji najgrše vrste? Kdo je zlorabljal prižnice in spovednice v politične svrhe in tam osebno napadal in proklinjal napredne ljudi? In vse to so imenovali strankarsko slogo! Mi smo ves ta čas z velikim samozatajevanjem to gnjusno gonjo opazovali in le redko kdaj kako primerno besedo v lastno obrambo rekli ali zapisali. Toda vsakokrat je bil ogenj v strehi, češ, da rušimo s svojim »hujskanjem« slogo. Seveda tudi »napredni slogaši« niso hoteli videti strankarske gonje klerikalcev in njihove razdirajoče politike, ki se ravna po starem njihovem geslu: »Vsako sredstvo je dobro, ako le koristi klerikalizmu.« Od danes naprej pa klerikalci odkrito odpo-vedujejo vsako slogaško sodelovanje z nami

In zgoraj citirana njihova proklamacija je javen poziv njihovim somišljenikom na neizprosni strankarski boj ob naši severni meji, ki bo odprl oči tudi našim slogaško navdahnjenim naprednjakom.

Naši sosede prenavljajo fasado svoje hiše. Pri tej priliki bi svetovali g. klobučarju Leyrerju, da zamenja svojega Wilhelma za Viljema, ali kako drugače, ne pa kakor je storil naš drugi sosed, železninar Lotz, ki se tudi na svojem pred kratkim renoviranem napisu imenuje Carl, kar ni ne nemško ne slovensko.

General Tržič upokojen. Iz Beograda poročajo, da je general Boža Teržič upokojen.

Akademija katoliškega dijaštva. V nedeljo popoldne ob 16. uri se je vršila v dvorani ljubljanskega Ljudskega doma slavnostna akademija celokupnega katoliškega dijaštva v Ljubljani v proslavo sedemdesetnice ljubljanskega knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča.

Odlikovanje divizij. Za hrabro ponašanje v vojni so bile moravska, drinska, šumadijska, dunavska, timoška, jugoslovenska in konjeniška divizija odlikovane s Karagjorgjevičevo zvezdo III. reda z meči.

Šola zaprta radi stenic. Na neki gimnaziji v Pragi je toliko stenic, da se radi njih ne more vršiti pouk. Gimnazija je radi tega napravila počitnice za toliko časa, da se poslopje osnaži. Stenice so zanesli v poslopje vojaki, ki so bili med vojno v njem nastanjeni.

Obrtniške vesti. Občeslovensko obrtno društvo v Celju je na svojem sestanku dne 27. majnika sklenilo prirediti izlet slovenskega obrtništva na Koroško 27. do 29. junija t. l. (nedelja, Vidov dan, Petrovo.) Društvo je že razposlalo tozadevne okrožnice na obrtne organizacije, na katere se tem potom opozarja. Pozdravljamo to idejo našega vrlo in pridno delujočega obrtništva. Ne dvomimo, da bo z obrtništvom poletelo na Koroško ob tej priliki tudi mnogo drugega narodnega občinstva vseh stanov. Podrobnosti se bodo od časa do časa objavljale v časopisju.

Organizacija voj. invalidov sirot in vdov poverjeništvu v Mariboru, priredi v nedeljo dne 6. junija 1920 ob pol 10 uri dopoldne v prostorih Gambrovinove dvorane izvanredni občni zbor. Pozivajo se vsi vojni invalidi vdove in sirote, oziroma člani te organizacije, da se polnoštevilno udeležijo tega javnega zborovanja. Nadalje se opozarjajo člani kateri imajo plačati zaostalo članarino da to takoj plačajo.

Koroške črešnje. Ko jih na Štajerskem že več ne bo, pridejo na vrsto koroške črešnje, ki so posebno dobre in sladke. Opozarjamo trgovce, da si jih že sedaj zagotovijo in poiščejo stik s posameznimi občinami.

Čeki za valute. Ministrski svet je sklenil, da more Narodna banka izdajati pooblaščenim denarnim zavodom čeke za valute, in to takoj po sprejemu odgovarjajoče vrednosti in vedno po naročilu banke, ki ji valuto polaga. V Zagrebu sprejemajo valute za kupovanje čekov. Hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka, v Ljubljani pa Ljubljanska kreditna banka in Slovenska eskomptna banka. Omenjeni zavodi obveste po sprejemu valute Narodno banko pismeno o sprejeti vrednosti ter zahtevajo, da se jim pošljejo čeki. Narodna banka plačuje omenjenim zavodom na račun kurzne razlike med valuto in devizami za prenos troškov in vozitev dolarjev 5%, pri angleških funtih 3%, pri francoskih frankih in italijanskih lirah 2%.

Prodaja čekov za efektivno valuto. Finančni minister je odredil, da prodaja čeke za efektivno valuto poleg Narodne banke tudi bančni odsek generalne direkcije državnega računovodstva.

Srbski dijak, ki je došel iz Beograda, išče primerne službe kot učitelj srbsčine ali kot prevajatelj trgovske korespondence. Pojasnila daje naše uredništvo.

Samomor. Včeraj krog pol 20. ure zvečer je skočil z novega državnega mostu pred očmi neštevitih pasantov v Dravo neznan 40 do 45 let star mož. Pri padcu je zadel ob leseno zaviralno ograjo pri Badlovi tovarni za usnje ter si razbil lobanjo. Na njegov krik so prihiteli slučajno v bližini se nahajajoči ribiči ter ga potegnili na suho. Pozvano je bilo takoj rešilno društvo z zdravnikom dr. Urbaczekom ml. in dr. Ipavcem, ki pa nista mogla storiti drugega nego konstatirati smrt. Identiteto nesrečnika ni bilo mogoče dognati, ker ni imel razen moleka ter prazne denarnice ničesar pri sebi; sodi pa se, da je delavec iz neke tukajšnje tovarne za usnje. To je v par dneh že drugi samomor na dravskem mostu.

Ali že veste za senčnati vrt restavracije »Maribor«? Veste, da se tam igra vsak večer klavir, da se točijo izborna in cena vina in vedno sveže pivo? Če tega še ne veste, potem pojdite tja ter se prepričajte, kesali se gotovo ne boste.

Kultura in umetnost.

Gospodična Josette, moja žena, ta krasno uspela veseloigra se igra zopet in to zadnjič v tej sezoni v četrtek, na kar opozarjamo slavno občinstvo. O premieri se je kritika jako pohvalno izrazila, radi tega bi priporočali, da si jo v četrtek ogledajo še vsi oni, ki tega doslej niso storili. Preskrbljeno je tudi, da ne bo med predstavo ugasnila električna razsvetljava, kakor se je to zgodilo zadnjič.

Josip Povhé, član kr. ljubljanskega gledališča gostuje v nedeljo zopet v našem gledališču in sicer v uloži Celestina v „Mam'zelle Nitouche“, torej v svojem pravem elementu, kar bo gotovo jako zanimalo.

Šport.

Prvenstvene nogometne tekme. Z namenom dvigniti jakost nogometnih moštev Slovenije in zblížati medsebojno posamezne klube, je razpisal Ljubljanski nogometni podsavez za svoj teritorij prvenstvene tekme. V pomladanski sezoni tekmuje za prvenstvo v enem skupnem razredu 7 klubov: S. K. »Ilirija«, S. K. »Slovan« (Ljubljana), Sportverein (Celje), S. V. »Rapid« (S. K. »Herta«, Slovenski športni klub »Maribor«, S. K. »Rofe Elf« (Maribor). Po izidu prvenstvenih tekem v poml. sezoni se bo za jesensko konkurenco delilo klube v dva razreda ter se istočasno pritegnilo v prvenstvene tekme še nadaljnjih 5 ali 6 večidel ljubljanskih klubov. Od 21 tekem, ki se jih ima igrati v poml. sezoni, so se odigrale 23. in 24. maja v Ljubljani na igrišču S. K. »Ilirije« tekme: »Slovan« : S. V., Celje, »Ilirija« : »Rapid« in »Ilirija« : S. V., Celje. Kot prva naslednja prvenstvena tekma je bila določena tekma »Rapid« : »Herta« dne 30. maja v Mariboru. Točen razpored nadaljnjih tekem bo podsavez še objavil. Rezultati in potek prvih tekem za prvenstvo kažejo predvsem veliko premoč »Ilirije«. Zdi se, da ji preostane kot edin resnejši protivnik v prvenstvenih tekmah le še lokalni tekme »Slovan«. Tudi »Slovana« je smatrati za močnejšega od »Rapida« ali celjskega S. V. Da je v neodločni igri proti Celjanom zgubil eno važno točko, je pripisovati slabi postavi njegove napadalne vrste. V prijateljski tekmi proti »Rapidu« je bil odločno boljši kot prvi dan proti Celju. Mariborski »Rapid« je zelo simpatično, gibčno moštvo, kateremu se pozna, da marljivo trenira. Posamezni njegovi igralci so prav dobri. Žal se »Rapid« ne more priučiti nizki moderni igri s kratkimi pasi. Zlasti iz tekme proti »Iliriji« bi se mogel učiti, da zastareli »kick and rush«-sistem moderni taktiki vedno podleže. Slično sodbo kot o »Rapidu« se more izreči o celjskem Sportvereinu. Vendar je S. V. v skupni igri gibčnosti in vstrajnosti slabši od »Rapida«.

— Rezultati tekem so sledeči: S. K. »Slovan« S. V., Celje 2 : 2 (polčas 1 : 1). S. K. »Ilirija« S. V. »Rapid« 10 : 0 (polčas 3 : 0). S. K. »Ilirija« : S. V. Celje 10 : 0 (polčas 4 : 0). »Rapid« : »Herta« 3 : 0 (polčas 1 : 0). Prijateljska tekma S. K. »Slovan« : S. V. »Rapid« 3 : 0 (polčas 1 : 0). Tekmam je prisostvovalo po približno 2000 gledalcev.

Vprašanje športnega prostora v Mariboru končno rešeno. Te dni se začne prostor v »Ljudskem vrtu« pripravljati. S tem stopa šport v Mariboru v nov štadij. Upajmo, da bomo kmalu imeli priliko videti moštvo S. K. »Maribor« na lastnem igrišču. Ljubljanski in mariborski klubi se bodo na ta način med seboj izpopolnjevali.

Zadnje vesti.

Jugoslovensko-italijanska pogajanja.

LDU Dunaj, 31. maja. »Era Nuova« poroča, da so neposredna italijansko-jugoslovenska pogajanja vsled prošnje italijanske vlade odgodena do 15. junija. Jugoslovenski in italijanski delegati se snidejo pri konferenci v Spaaji.

Varšava ogrožena.

DKU London, 30. maja. »Daily Mail« poroča iz Varšave: Varšava je pripravljena za obrambo. Lepaki naznanjajo ogroženje Poljske po bližajočih se boljševikih. Kakor javljajo »Times«, so pomaknili boljševiki fronto Vilna-Minsk dalje. Boljševiki obstreljujejo Minsk iz težkih topov. Železnica proti Varšavi je pod artiljerijskim ognjem boljševikov.

Aserbejdžanci za Poljake?

DKU Moskva, 31. maja. Po poročilih iz Baku je sestavila aserbejdžanska republika več vojaških oddelkov, ki jih namerava poslati na poljsko fronto proti boljševikom.

Madžari zbirajo na mejah nove čete.

DKU Dunaj, 31. maj. Državni kancelar dr. Renner je v svoji lastnosti kot državni tajnik za zunanje posle danes povabil k sebi madžarskega poslanika dr. Gratza in ga obvestil o nastopnem: Državna vlada avstrijske republike je prejela zanesljiva poročila, da se organizira v Zalaegerszegu, tedaj v bližini naše vzhodne meje, formacija, sestojeca iz kakih 1000 častnikov avstrijskega državljanstva, s komaj zatajevanim namenom vdreti ob primerni priliki z orožjem v Avstrijo. Vse to se vrši na tak način da je izključeno, da bi madžarska vlada o tem ničesar ne vedela.

Avstrijska vlada je obveščena tudi o tem, da je madžarska vlada izdala za to formacijo 16 milijonov K. Dogodek, ki se je te dni odigral na Dunaju in ki je privedel do aretacije več bivših častnikov, izpričuje, da se za te, na Madžarskem se nahajajoče formacije, nabira moštvo na avstrijskih tleh. Avstrijska vlada pričakuje natančnih pojasnil o teh dogodkih in izraža prepričanje, da bo madžarska vlada to storila temprej in tem točneje, ker pomenja omenjena formacija v Zalaegerszegu ne le stalnega ogroženja notranjega miru obeh držav, nego predstavlja moment, ki bi mogel povzročiti zelo obžalovanja vredno kalenje odnosajev med obema sosednjima državama. Hkrati je avstrijski poslanik v Budimpešti Cnobloch prejel naročilo, naj se zglaš pri madžarskem ministru za zunanje stvari in vloži isto pritožbo. Avstrijska vlada pričakuje brze rešitve tega vprašanja.

Madžari podpišejo.

DKU. Budimpešta, 31. maja. Glasom sklepa madžarske vlade bosta podpisala mirovno pogodbo dr. Avgust Bernard, minister za narodno dobrobit ter Alfred Drasge-Lazar izredni poslanik ter opolnomočeni minister. Imenovana sta danes odpotovala v Pariz.

Italijanski parlament.

DKU Rim, 31. maja. (Brezžično). Kralj je izdal dekret s katerim se sklicuje italijanski parlament k zasedanju za dan 8. junija.

Odpust francoskih železničarjev.

DKU Pariz, 31. maja. (Havas.) Do včeraj je bilo radi stavke odpuščenih 2636 železničarjev.

Paroplovba med Nemčijo in Jugoslavijo.

LDU Beograd, 30. maja. Bavarski Lloyd je uvedel redno paroplovno službo med Nemčijo in Jugoslavijo. Nemčija bo uvedla redni parobrodni promet z Jugoslavijo. Ravnateljstvo društva je v Beogradu.

Masaryk v Pisku.

LDU Praga, 31. maja. Predsednik Masaryk se odpelje 7. junija v Pisek, kjer obhaja češki pesnik Heyduk svoj 85. rojstni dan.

Pred češko vladno izjavo.

LDU Praga, 31. maja. Jutri se pričakuje vladna izjava. V obeh zbornicah bodo

predlagali, da se otvori debata, ki bo trpela več dni in končala z glasovanjem.

Revizija boljševiškega programa.

DKU. Dunaj, 31. maja. Kakor poroča »Montagspresse«, je došlo do nove orientacije ruskega sovjetskega ustroja. Ljening je preveril Trockega o potrebi revizije boljševiškega pojma. Transformacija na podlagi široko vzgrajene demokracije je malone dovršena. Izredne komisije so odpravljene, zasebno imetje in svobodna trgovina z gotovimi pogoji sta priznani.

Borzna poročila.

LDU Curih, 29. maja. (Borza.) Devize: Berlin 14:30, Newyork 558, London 21:75, Pariz 42:25, Milan 32:25, Praga 12:25, Zagreb 5, Budimpešta 3:40, Varšava 3, Dunaj 4:20, avstrijske žigosane krone 4:25 Holandija 205, Bruselj 44:50, Kopenhagen 91:25, Stockholm 119:50, Kristijanija 101, Madrid 91:50, Buenos Aires 242.

LDU Praga, 29. maja. (Borza.) Devize: Beograd vista 162:25 Dunaj 27:25, jugoslovenske novčanice 159:25; avstrijske note 26:75.

Slov. mestno gledališče.**Repertoar tekočega tedna:**

V torek 1. junija: »Pelikan«. Ab. A—45.
V sredo 2.: »Hasanaginica«. Dijaška predstava in zadnja uprizoritev te igre. Začetek ob pol 17. uri. Vstop vsakemu dovoljen.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

V zakup za tri leta iščem v Mariboru manjšo gostilno s tremi ali štirimi sobami. Ako treba, plačam enoleten zakup naprej. Ponudbe se sprejemajo v trgovini na Aleksandrovi cesti št. 23. 6—6

Kompletno pohištvo se proda zelo po ceni. Urbanova ulica št. 21, vrata št. 1. 2—1

I. Mariborski bioskop
Aleksandrova cesta.

Od srede 2. do petka 4. junija 1920:

Pota, ki peljejo do ljubezni!

Usoda življenja v 5 dejanjih. V glavni ulogi krasotica

Sybil Smolowa.

In druge podobe.

➔ Vsako sredo in soboto novi spored! ➔

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. (6.) in 20. (8.) uri v nedeljo ob pol 15. (pol 3.), 4. (16.), 18. (6.) in 20. (8.) uri zvečer.

Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsake 245 množino

»BRADA«, lesna trgovska in industrijska družba z o. z. MARIBOR.

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Orožnova ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog K 42,442.640·26

Rezervni fondi K 2,749.997·67

==== Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. ====

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasno običajni obrestni meri.

Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun nedelje in praznikov.